

**JOLANTOS GUTAUSKAITĖS, AUŠROS KYNIENĖS, ŽANOS
KOVALIŪNIENĖS, PETRO LOZDOS, RIMANTO ROZGOS VADOVĖLIŲ
„SPEKTRAS. FIZIKOS VADOVĖLIS 10 KLASEI I DALIS“ IR „SPEKTRAS.
FIZIKOS VADOVĖLIS 10 KLASEI II DALIS“ RECENZIJA**

Autorių parengtas leidinys nėra naujas fizikos vadovėlis – tai tęstinis darbas. Autoriai jau yra išleidę fizikos vadovėlių seriją 7-9 klasėms. Malonu, kad tiek leidykla, tiek autoriai randa jėgų ir išteklių šias laikais tęsti ir pabaigti pradėtus darbus.

Šiame leidinyje išlaikomas tradicinis (kaip ir prieš tai buvusiuose) vadovėlio formatas:

- įvadinis puslapis,
- tema,
- žinynas,
- laboratorija ir išbandyk,
- uždavinių sprendimas,
- santrauka,
- pasitikrink,
- atsakymai.

Tai leis tiek mokytojui, tiek mokiniui toliau sėkmingai tęsti darbą su „Spektro“ vadovėlių serija. Vadovėlio formatas ir turinys numato mokiniu savarankiško darbo su vadovėliu galimybę: pateikta aiški vadovėlio „Spektras“ sandara, pateikta sunkesnių uždavinių sprendimo pavyzdžių, „Pasitikrink“ suteikia mokiniui įsivertinimo galimybę.

10 klasės vadovėlio turinį sudaro šie skyriai:

- Šviesos sklidimas
- Lęšiai ir optiniai prietaisai
- Šviesa ir spalvos
- Elektromagnetinės bangos
- Radioaktyvumas ir branduolinė energetika
- Energija ir aplinka
- Žemė ir kosmosas

Visuose vadovėlio skyriuose pakankamai didelė vaizdinės medžiagos įvairovė. Tai suteikia puikią galimybę iliustracijomis papildyti žodinių tekstą, iliustruoti užduotis ir klausimus. Aišku, yra ir tokių iliustracijų, kurias reikėtų papildyti ar pataisyti (pvz. nenurodomos šviesos spindulių kryptys).

Įdomiai pateiktas skyrius „Šviesos sklidimas“. Šiame skyriuje aptariama ne tik šviesos banginės (šviesos atspindys, lūžimas, difrakcija, interferencija), bet ir korpuskulinės savybės (fotoefektas). Ar tai nebus per didelė vieno skyriaus apimtis mokiniui? Patikėkime vadovėlio autorių patirtimi – jie visi praktikai, mokytojai, dirbantys mokykloje.

Visame vadovėlyje daug dėmesio skiriama mokslo naujienoms bei praktiniam jų panaudojimui. Tai daro leidinį šiuolaikišką, orientuotą į mokslo praktinę pusę. Visame vadovėlyje daug ekologinės tematikos: energijos gavimo būdai, alternatyvūs energijos šaltiniai, žmogaus neigiamos veiklos analizė: tarša, šiltnamio efektas ir t.t. Visos šios problemos nagrinėjamos kiekviename skyriuje bei 7-9 klasės vadovėliuose. Tad ar tikslinga dar sykį šias problemas nagrinėti atskirame skyriuje „Energija ir aplinka“? Gal geriau išplėsti skyrių „Žemė ir kosmosas“. Astronomijos ir taip mažai beliko fizikos

vadovėliuose. Šiame skyriuje pasigendama daugiau sąsajų su lietuvių liaudies kosmologija, astronominė simbolika, išraiška mene.

Vadovėlyje mažoka praktinių užduočių, bet šią problemą turėtų išspręsti visada leidinį lydintys pratybų sąsiuviniai. Išnagrinėjus vadovėlį pastebėta keletas klaidų ir pastabų, kurios aptartos su leidinio autoriais. Vadovėliai „SPEKTRAS. FIZIKOS VADOVĖLIS 10 KLASEI I DALIS“ ir „SPEKTRAS. FIZIKOS VADOVĖLIS 10 KLASEI II DALIS“ atitinka Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo (Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministro 2009 m. gegužės 19 d. įsakymas Nr. ISAK-1051) pagrindinius reikalavimus:

- skirtas konkrečiam ugdymo turinio koncentru arba klasei;
- turi skirtą mokyti metodinę sąrangą;
- atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes, nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu.

Šis vadovėlis atitinka atnaujintų bendrųjų programų reikalavimus. Leidinys puikiai papildys jau esamų fizikos vadovėlių gretas ir mokytojas galės pasirinkti jam prieinamus mokymo(si) būdus.

Recenzavo Vilniaus Žvėryno gimnazijos
Fizikos mokytojas metodininkas
Ovidijus Kavaliauskas
2010-10-05

